

ΘΕΜΑ 1^ο

ΚΕΙΜΕΝΟ (Λυσίας, Κατά Αλκιβιάδου, 12-13)

ἐνθυμηθῆναι δὲ χρή ὅτι, εἰ ἐξέσται ὅ τι ἂν τις βούληται ποιεῖν, οὐδὲν ὄφελος νόμους κεῖσθαι ἢ ὑμᾶς συλλέγεσθαι ἢ στρατηγούς αἰρεῖσθαι. θαυμάζω δέ, ὦ ἄνδρες δικασταί, εἴ τις ἄξιοι, ἐὰν μὲν τις προσιόντων τῶν πολεμίων τῆς πρώτης τάξεως τεταγμένος τῆς δευτέρας γένηται, τούτου μὲν δειλίαν καταψηφίζεσθαι, ἐὰν δέ τις ἐν τοῖς ὀπλίταις τεταγμένος ἐν τοῖς ἱππεύσιν ἀναφανῇ, τούτῳ 5 συγγνώμην ἔχειν. καὶ μὲν δὴ, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἡγοῦμαι δικάζειν ὑμᾶς οὐ μόνον τῶν ἐξαμαρτανόντων ἔνεκα, ἀλλ' ἵνα καὶ τοὺς ἄλλους τῶν ἀκοσμοῦντων σωφρονεστέρους ποιῇτε. ἐὰν μὲν τοίνυν τοὺς ἄγνῳτας κολάζητε, οὐδεὶς ἔσται τῶν ἄλλων βελτίων· οὐδεὶς γὰρ εἴσεται τὰ ὑφ' ὑμῶν καταψηφισθέντα· ἐὰν δὲ τοὺς ἐπιφανεστάτους τῶν ἐξαμαρτανόντων τιμωρῆσθε, πάντες πεύσονται, ὥστε 10 τούτῳ παραδείγματι χρώμενοι βελτίους ἔσονται οἱ πολῖται. ἐὰν τοίνυν τούτου καταψηφίσσησθε, οὐ μόνον οἱ ἐν τῇ πόλει εἴσονται, ἀλλὰ καὶ οἱ σύμμαχοι αἰσθήσονται καὶ οἱ πολέμιοι πεύσονται, καὶ ἡγήσονται πολὺ πλείονος ἀξίαν εἶναι τὴν πόλιν, ἐὰν ὀρώσιν ἐπὶ τοῖς τοιοῦτοις τῶν ἀμαρτημάτων μάλισθ' ὑμᾶς ὀργιζομένους καὶ μηδεμιᾶς συγγνώμης τοὺς ἀκοσμοῦντας ἐν τῷ πολέμῳ τυγχάνοντας.

ΣΧΟΛΙΑ

- 1. ὅτι...οὐδὲν ὄφελος <ἐστί>:** ειδική πρόταση αντικείμενο στο 'ἐνθυμηθῆναι'. **εἰ ἐξέσται:** πλάγιος υποθετικός λόγος με εξάρτηση από το 'χρή ἐνθυμηθῆναι', και απόδοση την ειδική πρόταση· Ε.Λ. 'εἰ ἐξέσται ποιεῖν, οὐδὲν ὄφελός ἐστί'. **ὅ τι ἂν τις βούληται:** αναφορική υποθετική πρόταση που εκφράζει την αόριστη επανάληψη παρόν μέλλον με απόδοση επίσης την ειδική πρόταση. **ποιεῖν:** λειτουργεῖ και ως υποκείμενο στο 'ἐξέσται', και αντικείμενο στο 'βούληται'.
- 2. θαυμάζω:** 'απορώ – δεν γνωρίζω'. **εἴ τις ἄξιοι:** ουσιαστική πρόταση που εκφράζει αιτιολογία, και λειτουργεῖ ως αντικείμενο στο 'θαυμάζω'. **ἐὰν μὲν τις...γένηται:** πλάγιος υποθετικός λόγος, διότι η απόδοσή του είναι το απαρέμφατο 'καταψηφίζεσθαι', που είναι αντικείμενο στο 'ἄξιοι', απ' όπου είναι και η εξάρτηση του υποθετικού λόγου.
- 3. προσιόντων τῶν πολεμίων:** γενική απόλυτη χρονική. **τῆς πρώτης τάξεως τεταγμένος:** η μετοχή είναι εναντιωματική, 'αν και έχει τοποθετηθεῖ στην πρώτη γραμμῇ', η γενική με την μετοχή ως γενική του τόπου. **τῆς δευτέρας γένηται:** i.e. 'τάξεως' = 'βρεθεῖ στην δεύτερη γραμμῇ', η γενική από το συνδ. Ρήμα 'γένηται' ως γενική κατηγορηματική 'διαιρετική' = 'βρεθεῖ ανάμεσα στην δεύτερη γραμμῇ'. Θα μπορούσε να ήταν και σε ονομαστική πτώση σε θέση επιρρηματικού κατηγορουμένου της σειράς: 'γένηται δεύτερος'. **τούτου μὲν δειλίαν καταψηφίζεσθαι:** 'ψηφίζομαι δειλίαν κατά τινος = αποφασίζω δια ψηφοφορίας ὅτι κάποιος εἶναι δειλός'.
- 4. ἐὰν δέ τις...ἀναφανῇ:** Πλάγιος υποθετικός λόγος με απόδοση το 'συγγνώμην ἔχειν', η εξάρτηση επίσης από το 'ἄξιοι', ως αόριστη επανάληψη στο παρόν μέλλον. **τεταγμένος:** εναντιωματική μτχ.
- 5. συγγνώμην ἔχειν:** αντικείμενο στο 'ἄξιοι'. **τῶν ἐξαμαρτανόντων ἔνεκα:** 'εξ αιτίας μόνο εκείνων που ἔχουν διαπράξει κάποια αδικήματα'.
- 6. τοὺς ἄλλους τῶν ἀκοσμοῦντων:** γενική διαιρετική 'και τους υπόλοιπους από εκείνους που συμπεριφέρονται απρεπώς'. **ἐὰν μὲν ...κολάζητε:** ευθύς υποθετικός λόγος με απόδοση το 'οὐδεὶς ἔσται', ως το προσδοκώμενο.
- 7. τοὺς ἄγνῳτας:** 'τους ἀσημους'. **τῶν ἄλλων:** με το 'οὐδεὶς' ως γενική διαιρετική. **εἴσεται:** Μέλλων του 'οἶδα'.
- 8. ἐὰν δὲ τιμωρῆσθε:** ευθύς υποθετικός λόγος με απόδοση το 'πέύσονται', ως το προσδοκώμενο. **τῶν ἐξαμαρτανόντων:** γενική διαιρετική.

- 9. τούτῳ παραδείγματι χρώμενοι:** *‘συνεπώς αυτοί οι άνθρωποι παίρνοντας αυτό ως παράδειγμα’*, *‘τούτῳ’* αντικείμενο στο *‘χρώμενοι’*, και *‘παραδείγματι’* ως κατηγορούμενο του αντικειμένου. **βελτίους:** *‘βελτίονες’*, κατηγορούμενο στο ρήμα. **ἐὰν τοίνυν... καταψηφίσθητε:** ευθύς υποθετικός λόγος με απόδοση τα ρήματα *‘εἴσονται’*, *‘αἰσθήσονται’*, *‘πεύσονται’*, *‘ἡγήσονται’*, και εκφράζει το προσδοκώμενο.
- 11. πολὺ πλείονος ἀξίαν εἶναι τὴν πόλιν:** *‘ὅτι ἡ πόλις μας ἀξίζει κάτι πολύ περισσότερο’*. **ἐὰν ὀρώσιν:** ευθεία υποθέση που ενσωματώνεται μέσα στο προηγούμενο υποθετικό λόγο (σύνθετος), με κοινή απόδοση, και εκφράζει επίσης το προσδοκώμενο. **τοῖς τοιούτοις:** *<ἀνδράσι>*, εμπρόθετος που δηλώνει την εχθρική διάθεση. **τῶν ἀμαρτημάτων:** με την μετοχή *‘ὀργιζομένους’* ως γενική της αιτίας.
- 12. ὀργιζομένους...τυγχάνοντας:** δύο κατηγορηματικές μετοχές.

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

Πρέπει να προσέξετε ότι, αν υπάρξει η δυνατότητα να κάνει ο καθένας ό,τι θέλει, τότε δεν υπάρχει κανένα κέρδος να έχουμε νόμους ή εσείς να συγκεντρώνετε στην εκκλησία του δήμου, ή να εκλέγετε στρατηγούς. Απορώ όμως, δικαστές, που κάποιος έχει την αξίωση, αν κάποιος ενώ πλησιάζουν οι εχθροί παρά το γεγονός ότι είναι τοποθετημένος στην πρώτη γραμμή μάχης, αυτός βρεθεί στην δεύτερη, αυτόν τον άνθρωπο να τον καταδικάζουν ως δειλό, ενώ αν κάποιος άλλος παρά το γεγονός ότι ήταν τοποθετημένος στους οπλίτες εμφανιστεί να είναι ανάμεσα στου ιππείς, αυτόν να τον συγχωρούμε. Και εγώ, δικαστές, πιστεύω ότι εσείς εκδικάζετε υποθέσεις όχι μόνο εξ αιτίας εκείνων που έχουν διαπράξει κάποια αδικήματα, αλλά για να κάνετε και τους άλλους από εκείνους που συμπεριφέρονται απρεπώς, πιο συγκρατημένους. Αν λοιπόν τιμωρείτε μόνο εκείνους που είναι άσημοι, κανείς δεν θα γίνει από τους υπόλοιπους καλύτερος, διότι κανείς δεν θα μάθει την καταδικαστική σας απόφαση. Αν όμως τιμωρήσετε τους διασημότερους από όσους παρανομούν, τότε όλοι θα το μάθουν, ώστε οι πολίτες έχοντας αυτό ως παράδειγμα θα γίνουν καλύτεροι. Αν λοιπόν αυτόν εδώ τον καταδικάσετε, δεν θα το μάθουν αυτό μόνο όσοι είναι μέσα στην πόλη, αλλά και οι σύμμαχοί μας θα το αντιληφθούν, αλλά και οι εχθροί μας θα το πληροφορηθούν, και θα θεωρήσουν ότι η πόλη μας αξίζει κάτι πολύ περισσότερο, αν βλέπουν ότι εναντίον τέτοιων ανθρώπων εξ αιτίας των αδικημάτων τους εσείς αγανακτείτε υπερβολικά, και ότι όσοι συμπεριφέρονται με απρέπεια στην διάρκεια του πολέμου δεν συγχωρούνται.